

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

TRƯỜNG MINH HẰNG

**SỬ DỤNG BỘ GIÁO TRÌNH JOHN THOMPSON
TRONG DẠY HỌC PIANO CHO TRẺ EM TẠI
TRUNG TÂM VĂN HÓA THÔNG TIN VÀ THỂ
THAO QUẬN HÀ ĐÔNG**

**TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC
Khóa 13 (2019 – 2021)**

Hà Nội, 2022

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

***Người hướng dẫn khoa học:* PGS.TS Nguyễn Phúc Linh**

Phản biện 1: PGS.TS. Trần Bảo Lâm

Phản biện 2: PGS.TS. Trần Hoàng Tiến

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc
sĩ tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày 22 tháng 6 năm 2022

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Hiện nay, trong giáo dục thẩm mỹ thì giáo dục âm nhạc là một trong những phương tiện hiệu quả nhất nhằm hình thành ở học sinh quan hệ thẩm mỹ đúng đắn với hiện thực và với nghệ thuật. Mục đích này được thể hiện thông qua giờ hoạt động ngoại khoá, hoạt động chính khoá, lớp thanh nhạc hay nhạc cụ, hoặc phương tiện thông tin đại chúng tại các trường phổ thông hoặc các Trung tâm dạy nhạc... Trong các mô hình đào tạo âm nhạc thì các mô hình xã hội hóa là mô hình thứ tư trong cách tổ chức “mềm” và “mở” để thuận tiện trong việc tiếp cận với xã hội học tập.

Chúng tôi xin đưa ra ba hình thức chính trong đào tạo xã hội hóa âm nhạc điển hình hiện nay là: Trung tâm dạy nhạc, Đào tạo tại gia (gia sư) và đào tạo âm nhạc tại các Cung Văn hóa. Tất nhiên, bên cạnh ba mô hình nói trên, như ở phần trên đã trình bày, việc tổ chức dạy nhạc từ xa nhờ sự trợ giúp của công nghệ thông tin truyền thông hoặc dạy nhạc trên sóng phát thanh truyền hình cũng là những mô hình có những tác dụng phổ cập âm nhạc trong xã hội Việt Nam ngày nay.

Ở Việt Nam, giáo dục âm nhạc nói chung hay dạy học piano nói riêng đang ngày càng được coi trọng và được các bậc phụ huynh và các em yêu thích. Nhu cầu xã hội nói chung hay nhu cầu của các bậc phụ huynh nói riêng về việc cho trẻ em tiếp xúc với giáo dục âm nhạc nói chung và bộ môn Piano nói riêng ngày càng nhiều.

Tuy nhiên, sau thời gian các mô hình trung tâm này ổn định và phát triển, chúng ta hy vọng rằng các chuyên ngành đào tạo sẽ được mở rộng hơn để từng bước đưa trình độ đào tạo “nghệ thuật” lên trình độ đào tạo âm nhạc “bán chuyên nghiệp” hoặc “chuyên nghiệp”.

Trung tâm văn hóa và thông tin thể thao quận Hà Đông được thành lập nhiều năm với nhiều lớp năng khiếu khác nhau như múa, hát, piano, thanh nhạc. Nhằm mục đích giúp các em học sinh có thể phát triển toàn bộ về mọi mặt, Trung tâm luôn có những nghiên cứu nhằm mở rộng việc sử dụng các dạng giáo trình dạy học nói chung và giáo trình dạy học đàn piano nói riêng để có thể nâng cao được chất lượng dạy học. Ở bộ môn piano, Trung tâm đang sử dụng bộ giáo trình John Thompson để dạy piano cho học sinh ở đây.

Với những lý do đó, chúng tôi đã tiến hành nghiên cứu và kế thừa những thành tựu của các công trình nghiên cứu đi trước vào đề tài “***Sử dụng bộ giáo trình John Thompson trong dạy học Piano cho trẻ em tại Trung tâm văn hóa thông tin và thể thao quận Hà Đông***” nhằm có thể bổ sung những điểm mới có thể ứng dụng tại Trung tâm.

2. Lịch sử nghiên cứu

Trong lịch sử nghiên cứu của đề tài, có rất nhiều công trình có liên quan tới dạy học đàn piano đã được công bố và xuất bản kể cả trong lĩnh vực giảng dạy piano chuyên nghiệp. Trong mức độ khiêm tốn của đề tài luận văn, chúng tôi chỉ đưa ra một số công trình có mối quan hệ tới nội dung của đề tài luận văn.

Luận án tiến sĩ của Trần Thu Hà tại Maxcova với đề tài Nghệ thuật đàn Piano Việt Nam (1987) đã đề cập đến lịch sử của cây đàn piano và từ đó phân tích một số tác phẩm của các nhạc sĩ Việt Nam sáng tác cho Piano

Trần Thị Thu Trang (2014), *Dạy đàn phím điện tử cho trẻ Mẫu giáo lớn (5-6 tuổi) ở thành phố Hà Nội*.

Vũ Thị Phương Mai (2003), *Một số vấn đề trong việc giảng dạy học sinh Piano nhỏ tuổi ở Việt Nam*, Luận văn thạc sĩ; Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam. Luận văn nêu ra những vấn đề cơ bản

trong giảng dạy Piano hướng đến đối tượng nhỏ tuổi. Tất nhiên, luận văn của Vũ Thị Phương Mai là tập trung vào đối tượng đào tạo âm nhạc chuyên nghiệp nên chúng tôi chỉ có thể nghiên cứu để học tập, tham khảo.

Lê Nam (2014), *Nghiên cứu và phân tích một số giáo trình Piano cơ bản cho trẻ nhỏ*, Luận văn thạc sĩ Lý luận và phương pháp dạy học Âm nhạc; Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

Phạm Quang Vinh (2017), *Dạy học Piano cho trẻ em tại trung tâm Music Talent bằng bộ giáo trình John Thompson*, Luận văn thạc sĩ Lý luận và phương pháp dạy học Âm nhạc; Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương.

Có thể nói, mỗi đề tài nghiên cứu đều có một nội dung cụ thể có liên quan đến phương pháp dạy học âm nhạc nói chung, dạy học Piano nói riêng cho mỗi một đối tượng khác nhau. Tuy nhiên, cho đến nay vẫn chưa có nghiên cứu nào đề cập đến vấn đề sử dụng bộ giáo trình John Thompson vào dạy học Piano cho trẻ em tại Trung tâm văn hóa thông tin và thể thao quận Hà Đông”.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Đề tài đi sâu phân tích về nội dung và phương pháp của bộ giáo trình John Thompson quyển 1 và quyển 2, qua đó đưa ra những phương pháp sử dụng bộ giáo trình một cách hiệu quả, đồng thời kết hợp với cuốn *Methodes Rose* và các bài dân ca và ca khúc thiếu nhi được tác giả luận văn chuyển soạn nhằm nâng cao chất lượng dạy môn Piano cho trẻ em tại Trung tâm văn hóa thông tin và thể thao quận Hà Đông.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu cơ sở lý luận và vai trò của việc học Piano với trẻ em.

- Khảo sát, đánh giá thực trạng dạy bộ môn Piano cho trẻ em tại Trung tâm văn hóa thông tin và thể thao quận Hà Đông.

- Phân tích cấu trúc của bộ giáo trình John Thompson (quyển 1 và quyển 2), từ đó đưa ra những phương pháp phù hợp để sử dụng dạy học cho trung tâm với giáo trình này một cách hiệu quả.

- Đề xuất một số biện pháp nâng cao chất lượng dạy học môn Piano qua bộ giáo trình John Thompson (quyển 1 và quyển 2) tại Trung tâm văn hóa thông tin và thể thao quận Hà Đông.

- Tiến hành thực nghiệm sư phạm với việc sử dụng giáo trình John Thompson (quyển 1 và quyển 2) cho trẻ em đang tham gia học bộ môn Piano tại Trung tâm văn hóa thông tin và thể thao quận Hà Đông.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Phân tích giáo trình John Thompson để sử dụng trong dạy học Piano cho trẻ em tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

- Giáo trình John Thompson có tám tập, đề tài tập trung vào quyển 1 là phần bao gồm các lí thuyết và bài tập kỹ thuật cơ bản và quyển 2 bao gồm các bài tập nâng cao hơn. Chính vì vậy, trong luận văn này, chúng tôi giới hạn phạm vi nghiên cứu là giáo trình John Thompson quyển 1 và 2.

- Nội dung nghiên cứu thực trạng và thực nghiệm của đề tài được thực hiện cho trẻ em từ 4 – 6 tuổi tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp lý thuyết: Phân tích, tổng hợp, so sánh. Các phương pháp này giúp tôi có được những dữ liệu mang tính chính

xác cao, đồng thời chỉ ra được những mối tương quan, cơ sở khoa học trong các đối tượng, vấn đề nghiên cứu trong luận văn này.

- Phương pháp thực nghiệm: Áp dụng phương pháp thực nghiệm để thiết kế nội dung giáo án và tiến hành dạy thử nghiệm tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông.

6. Những đóng góp của luận văn

Ý nghĩa khoa học: Phân tích nội dung, cấu trúc của giáo trình John Thompson quyển 1 và quyển 2 để từ đó có thể đưa ra một số phương pháp dạy học phù hợp

Ý nghĩa thực tiễn: Đề tài có thể góp phần nâng cao chất lượng dạy học Piano khi áp dụng giáo trình John Thompson quyển 1 và quyển 2 cho trẻ em tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông.

7. Bố cục luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận - khuyến nghị, Tài liệu tham khảo và Phụ lục, nội dung chính của luận văn được thể hiện qua 2 chương.

Chương 1. Cơ sở lí luận và thực trạng

Chương 2. Giáo trình John Thompson quyển 1, quyển 2 và việc ứng dụng vào dạy học Piano cho trẻ em

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TRẠNG DẠY HỌC PIANO TẠI TRUNG TÂM VĂN HOÁ THÔNG TIN VÀ THỂ THAO QUẬN HÀ ĐÔNG

1.1. Khái niệm thuật ngữ

1.1.1. Dạy học

Dạy học được tạo ra bởi sự tương tác trực tiếp giữa người thầy và trò, giữa người học với người học, giữa việc dạy học với xã hội, là sự thống nhất chặt chẽ giữa hoạt động dạy và hoạt động học. Thầy và trò vừa là chủ thể, vừa là đối tác trong dạy học.

1.1.2. Học tập

Học hay còn gọi là học tập, học hành, học hỏi là quá trình đạt được sự hiểu biết, kiến thức, hành vi, kỹ năng, giá trị, thái độ và sở thích mới. Khả năng học hỏi được sở hữu bởi con người, một số việc học là học ngay lập tức, do một sự kiện duy nhất gây ra, nhưng nhiều kỹ năng và kiến thức tích lũy được lại từ những trải nghiệm lặp đi lặp lại nhiều lần như trong học tập đàn Piano vậy.

1.1.3. Giáo trình

Giáo trình (dt) là tập bài giảng về một bộ môn ở trường Đại học, toàn bộ bài giảng về một bộ môn khoa học kỹ thuật.

Mục đích để làm tài liệu giảng dạy chính thức cho giáo viên, hoặc và làm tài liệu học tập chính thức cho học sinh, sinh viên.

1.1.4. Phương pháp dạy học

PPDH là những hình thức và cách thức hoạt động của giáo viên và học sinh trong những điều kiện dạy học xác định nhằm đạt được mục đích dạy học.

- Phương pháp “Active Learning” (Học tập tích cực, chủ động)
- Phương pháp “Critical thinking” (Tư duy phản biện)

- Phương pháp “Integrated Curriculum Approach” (Phối hợp đồng thời giữa các môn học)
- Phương pháp “Learning by teaching” (Học sinh làm giáo viên)
- Phương pháp STEAM (Khoa học – Công nghệ – Kỹ thuật – Nghệ thuật – Toán học)

1.1.5. Nghệ thuật giảng dạy

Theo Ph.D Mortimer J. Adler, thì Socrates đã đưa ra một nhận định sâu sắc và căn bản về bản chất của giảng dạy khi so sánh nghệ thuật giảng dạy với nghề bà đỡ cho việc sản sinh ra những kiến thức cho học sinh. Cũng giống như bà đỡ giúp cho bà mẹ sinh con, người thầy giúp cho trong tâm trí của học sinh tìm tới tiến trình tự tìm ra ý tưởng, kiến thức, và sự hiểu biết.

Giảng dạy có một khía cạnh căn bản nhưng lại không nằm trong hai nghệ thuật hợp tác thuận theo với bản chất của tự nhiên, đó là, giảng dạy luôn luôn liên quan đến một mối quan hệ giữa tâm trí của hai người.

1.2. Vai trò và ích lợi của việc dạy học Piano cho trẻ em

Bước sang thế kỷ XXI, tại các thành phố lớn ở Việt Nam mở ra rất nhiều Trung tâm dạy nhạc trong đó có dạy đàn piano. Ngày càng có nhiều bậc phụ huynh đầu tư cho con học đàn piano một phần bởi đời sống kinh tế của các gia đình tốt hơn, một phần bởi họ hiểu được vai trò và ích lợi của việc cho con em mình học đàn piano.

1.2.1. Dạy học đàn piano

1.2.1.1. Khái quát về lịch sử phát triển của đàn piano

Đàn piano, còn được gọi là đàn dương cầm, đã trải qua khoảng 300 năm lịch sử và là một trong những loại nhạc cụ phổ biến nhất trong giới âm nhạc. Một số người cho rằng piano thực sự là nhạc cụ phổ biến nhất từng được tạo ra.

Đàn piano hiện nay có ở khắp mọi nơi, từ nhà, trường học, nhà thờ cho đến quán bar. Đàn piano rất đa năng; nó có thể được sử dụng để chơi bất kỳ thể loại âm nhạc nào. Nó tồn tại lâu hơn hầu hết các nhạc cụ hiện nay và vẫn được chơi bởi nhiều nhạc sĩ hơn bất kỳ nhạc cụ nào khác ngoài keyboard.

1.2.1.2. Dạy học đàn piano ở Việt Nam

Ở Việt Nam cây đàn piano xuất hiện từ bao giờ vẫn là câu hỏi chưa có lời giải đáp dứt khoát. Theo tài liệu “Tân nhạc Hà Nội” các nhà lý luận như Vũ Tự Lân, Hoàng Dương, Hồ Quang Bình thì phải đến sau chiến tranh thế giới lần thứ nhất 1914 – 1918 ở Hà Nội và Sài Gòn mới có cửa hiệu bán đàn piano..

Nhưng chúng tôi cho rằng cây đàn piano xuất hiện ở Việt Nam sớm hơn nhiều. Chúng tôi muốn nhắc đến nhạc sĩ, nhà đại phong cầm, nhạc trưởng danh cầm piano Camille Saint-Saens người Pháp, ông từng đến Sài Gòn năm 1892 và có thời gian nghỉ ngơi ở Côn Đảo Camille Saint Saens (sinh năm 1835 tại Paris, mất 1921 ở Alger là tác giả của 3 giao hưởng, 5 concerto piano, 3 concerto violon và 2 concerto cho violoncelle, hàng loạt overture cho dàn nhạc, nhiều tác phẩm thính phòng, 12 opéra, 7 cantate và oratorio hàng trăm romance và hợp xướng, tiểu phẩm, khí nhạc.

Ngày nay, việc học đàn piano đã không còn xa lạ ở Việt Nam. Phụ huynh thường cho trẻ tiếp xúc với piano từ khi bé chỉ mới 3 tuổi – đây là thời điểm thích hợp để bé tiếp thu nhanh và phát triển trí não.

Các lớp học piano:

1. Dạy học đàn Piano cơ bản.
2. Dạy học đàn Piano nâng cao.
3. Dạy học đàn Piano cổ điển.
4. Dạy học đàn Piano đệm hát.

5. Dạy học đàn Piano cho trẻ em.

1.2.2. Dạy học đàn piano cho trẻ em

1.2.2.1. Ích lợi của việc dạy đàn piano cho trẻ em

Việc đến lớp học đàn piano có rất nhiều lợi ích. Nếu cha mẹ muốn giúp con phát triển một cách toàn diện không chỉ về thể chất mà cả trí lực thì việc tìm một lớp dạy học đàn piano cho bé 4 tuổi trở lên là điều vô cùng hợp lý và cần thiết.

Tăng sự khéo léo; Cân bằng cảm xúc; Thông minh và sáng tạo; Phát triển toán học và ngôn ngữ; Tăng sự tự tin; Tập trung, kỷ luật và kiên nhẫn

1.2.2.2. Sự cần thiết phải dạy đàn piano cho trẻ em trong giai đoạn hiện nay

Chơi đàn piano là 1 hình thức giải trí lành mạnh

Tạo sự phối hợp nhịp nhàng trên cơ thể trẻ

Giúp trẻ rèn nhân cách, lập trường, phát triển đa tài

Rèn luyện cho trẻ tính tập trung cao độ

Phát huy năng khiếu của trẻ, giúp trẻ tự tin hơn

1.2.2.3. Vai trò của các Trung tâm trong giáo dục âm nhạc phổ cập cho trẻ em

Bước sang những thập kỷ đầu của thế kỷ XXI, nền kinh tế Việt Nam đã có những bước phát triển mới khiến cuộc sống kinh tế của người dân được nâng cao hơn.

1.2.3. Phân loại các hình thức học tập khác nhau

Học không liên kết

Học tập tích cực

Phản xạ có điều kiện cổ điển

Chơi đùa

Có năm kiểu chơi đùa:

1. Chơi cảm biến hay còn gọi là chơi chức năng, được đặc trưng bởi sự lặp lại của một hoạt động.

2. Nhập vai bắt đầu từ khi 3 tuổi.
3. Chơi dựa trên quy tắc trong đó các quy tắc ứng xử được quy định có thẩm quyền là chính.
4. Chơi xây dựng liên quan đến thử nghiệm và xây dựng.
5. Chơi vận động hay còn gọi là chơi thể chất.

Học đa phương tiện

Học trực tuyến và học tăng cường

1.2.4. Đặc điểm tâm sinh lý và khả năng âm nhạc của trẻ em từ 3-6 tuổi

1.2.4.1. Đặc điểm về mặt cơ thể, nhận thức

Trẻ em có nhu cầu rất lớn trong việc nhận thức thế giới xung quanh. Nhu cầu nhận thức (theo N.X.Leiitex) là nhu cầu “động não”, nhu cầu về sự thoả mãn suy nghĩ, niềm vui nhận thức. Nhu cầu nhận thức là một trong những nhu cầu cơ bản của con người. Nó xuất hiện từ khi đứa trẻ mới sinh ra và thể hiện mạnh mẽ vào cuối tuổi nhà trẻ và ở tuổi mẫu giáo.

1.2.4.2. Đặc điểm tâm lý

Theo tác giả Nguyễn Ánh Tuyết, trong cuốn “Tâm lý học trẻ em lứa tuổi mầm non”, cuối giai đoạn mẫu giáo lớn, trẻ đã có những tiền đề cần thiết của sự chín muồi đến trường về các mặt tâm sinh lý, nhận thức, trí tuệ ngôn ngữ và tâm thế để trẻ có thể thích nghi bước đầu với điều kiện học tập ở lớp 1.

1.2.4.3. Khả năng học âm nhạc và Piano

Ngày nay, con người được trang bị tốt để đối phó với những thách thức và khó khăn trong cuộc sống. Chúng ta sống lâu hơn, tận hưởng nhiều thời gian giải trí hơn và có quyền truy cập vào kho tàng kiến thức thế giới chỉ bằng một nút bấm.

Con người đại diện cho sự sáng tạo, âm nhạc và nghệ thuật:

Ca hát mang đến những lợi ích gì cho trẻ?

1.3. Thực trạng dạy học Piano cho trẻ em ở Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông

1.3.1. Khái quát về Trung tâm

Ngày 19/12/2016, theo Quyết định số 6966/QĐ-UBND của UBND thành phố Hà Nội về việc thành lập Trung tâm VH TT&TT trực thuộc UBND quận, huyện, thị xã (sau đây là Quyết định 6966) trên cơ sở sát nhập Trung tâm Văn hóa – Thông tin, Trung tâm Thể dục thể thao, Nhà Thiếu nhi và Đài truyền thanh quận Hà Đông thì đổi thành “Trung tâm Văn hóa – Thông tin và Thể thao Hà Đông”. Trung tâm có địa chỉ tại 182 đường Quang Trung, Phường Quang Trung, quận Hà Đông, thành phố Hà nội, là đơn vị sự nghiệp công lập, trực thuộc UBND quận Hà Đông, có tư cách pháp nhân, có con dấu riêng, được mở tài khoản tại Kho bạc Nhà nước và Ngân hàng theo quy định của pháp luật.

1.3.3.1. Giáo viên dạy học Piano

- *Lực lượng giáo viên:* Trung tâm Văn hóa, Thông tin và Thể thao quận Hà Đông có tổ chức các lớp dạy học piano cho các em học sinh từ 3 – 6 tuổi. Số lượng giáo viên dạy chuyên ngành piano là 3 người: Đặng Ngọc Ninh, Tạ Hồng Hà và Trương Minh Hằng.

Nhìn chung, các giáo viên dạy đàn piano của Trung tâm không đi chuyên sâu vào ngành piano những cũng đã được học các chuyên ngành piano và đàn phím điện tử trong quá trình học đại học.

1.3.3.2. Khả năng tiếp thu và kết quả học tập của học sinh

Tổng số học sinh đang học tại Trung tâm trong các môn khác nhau khoảng trên 4000 em, số học sinh học piano là khoảng 200 em.

1.3.2. Việc sử dụng giáo trình Piano John Thompson tại Trung tâm

Tại Trung tâm Văn hóa, Thông tin và Thể thao quận Hà Đông các giáo viên đã có những thử nghiệm bước đầu trong việc đưa

từng bước sử dụng Giáo trình John Thompson. Trong nội dung của luận văn này, tác giả cũng muốn nghiên cứu sâu hơn về lịch sử hình thành giáo trình, các yêu cầu về nội dung và kỹ thuật trong giáo trình để từ đó tìm ra những phương pháp dạy học thích hợp. Với những nghiên cứu này, chúng tôi tin rằng việc sử dụng giáo trình Piano John Thompson tại Trung tâm đối với các giáo viên sẽ thuận lợi hơn.

Tiểu kết Chương 1

Trung tâm văn hóa và thông tin thể thao quận Hà Đông được thành lập hơn 3 năm với nhiều lớp năng khiếu khác nhau như múa, hát, piano, thanh nhạc. Nhằm mục đích giúp các em học sinh có thể phát triển toàn bộ về mọi mặt, Trung tâm luôn có những nghiên cứu nhằm mở rộng việc sử dụng các dạng giáo trình dạy học nói chung và giáo trình dạy học đàn piano nói riêng để có thể nâng cao được chất lượng dạy học.

Ở bộ môn piano, Trung tâm đang sử dụng bộ giáo trình John Thompson để dạy piano cho học sinh ở đây. Tất nhiên, do các em học sinh của Trung tâm còn nhỏ tuổi nên Trung tâm khuyến khích nghiên cứu về Giáo trình dạy piano *John Thompson* quyển 1 và quyển 2 nhằm mục đích phù hợp với đối tượng đào tạo. Trong luận văn này, chúng tôi còn có tham vọng nâng cao chất lượng dạy piano tại Trung tâm bằng cách kết hợp giữa Giáo trình dạy piano *John Thompson* quyển 1 và quyển 2 với các bài dân ca và ca khúc Việt Nam do chính tác giả thể nghiệm chuyển soạn và đưa vào giảng dạy.

Trong chương 1, chúng tôi đã đi sâu phân tích về các khái niệm và thuật ngữ liên quan tới việc dạy và học đàn piano, những nghiên cứu về các khái niệm và thuật ngữ này vừa có ích cho bản thân tác giả luận văn vừa giúp cho các giáo viên và học sinh của Trung tâm hiểu biết rõ hơn trong lĩnh vực dạy học đàn piano.

Chương 2

SỬ DỤNG GIÁO TRÌNH PIANO JOHN THOMPSON DẠY HỌC CHO TRẺ 5 – 6 TUỔI TẠI TRUNG TÂM VĂN HOÁ THÔNG TIN VÀ THỂ THAO QUẬN HÀ ĐÔNG.

2.1. Giới thiệu về giáo trình John Thompson

2.1.1. Vài nét về tiểu sử John Thompson

John Sylvanus Thompson (8 tháng 3 năm 1889 đến 1963) là một nghệ sĩ dương cầm, nhà soạn nhạc và nhà giáo dục. Ông sinh ra ở Williamstown, Pennsylvaniacho James C. Thompson, một chủ cửa hàng, và người vợ xứ Wales của anh, Emma J. Thompson (ở Century Hall). John có ba người em: Alma, sinh năm 1895, James Jr., sinh năm 1900 và Frank, sinh năm 1905. Thompson đã có một sự nghiệp đầy hứa hẹn với tư cách là một nghệ sĩ piano, biểu diễn ở nhiều thành phố trên khắp Hoa Kỳ. Vào tháng 7 năm 1909, Thompson xin hộ chiếu để chuẩn bị cho chuyến lưu diễn châu Âu với tư cách nghệ sĩ dương cầm tại các phòng hòa nhạc ở đây. Tuy nhiên, khi đến đó, do vấn đề sức khỏe và những xáo trộn trước Thế chiến thứ nhất, ông trở về Hoa Kỳ vào tháng 4 năm 1914.

2.1.2. Cấu trúc của giáo trình piano quyển 1 của John Thompson (*John Thompson's Easiest Piano Course Part 1 - Ngày 1 tháng 11 năm 2005*)

Đây là một giáo trình mang đậm tính chất cổ điển, toàn diện, từng bước được thiết kế đặc biệt để phù hợp với nhu cầu của trẻ em bắt đầu chơi piano. Có các hình minh họa đầy màu sắc với các bài tập viết, bài tập đọc, bài tập đánh giá và hơn thế nữa! Cũng có các bài học, bài tập đọc và còn có phần nhạc đệm do giáo viên hoặc phụ huynh giúp đỡ. Phiên bản mới nhất của chúng tôi (2019) có các tác phẩm nghệ thuật cập nhật của John Thompson.

2.1.2.1. Những nội dung của giáo trình

Mục đích: Giáo trình này giới thiệu những khả năng dễ dàng nhất trong việc tiếp cận với Piano.

Phạm vi: Phạm vi, khoảng cách của quyển 1 này tương đối có giới hạn. Cao độ chỉ tiến hành 5 bậc âm đi lên và 5 bậc âm đi xuống tính từ âm C và trường độ bằng một nốt đen.

Phần nhạc đệm: Phần nhạc đệm thường do giáo viên hoặc cha mẹ học sinh đảm nhận trong hầu hết các bài ví dụ. Họ cần phải thật thận trọng trong việc sang tác phần đệm cho những âm thanh hạn chế trong một bản nhạc nhỏ như trong các tác phẩm lớn hơn thường xảy ra. Một số cách tiến hành có giá trị trong đó cần tránh việc sử dụng các khóa nhạc khác nhau, tránh sử dụng mã điệu Đô trưởng (C dur) một cách nhầm chán.

Cấp độ (Mức độ): Cuốn sách nhạc trong giáo trình này không dài diện cho các bậc học khác nhau. Nó đơn giản chỉ theo chuỗi bài học phù hợp với Quyển 1, Quyển 2 và Quyển 3...

2.1.3. Cấu trúc của giáo trình piano quyển 2 của John Thompson (*John Thompson Easiest Piano Course (Part 2) Hardcover - Unabridged, 1*)

Cách tiếp cận dễ dàng và thú vị để học đàn piano này có giao diện hiện đại với bố cục rõ ràng và thẳng thắn cộng với các ký tự mới thú vị giúp nhấn mạnh thông tin đang được dạy. Khi các nốt nhạc mới được giới thiệu, học sinh có cơ hội chơi các ví dụ mà chỉ cần một tay.

Đây là cuốn sách được bán chạy nhất và điều này đã được kiểm chứng theo thời gian trên khắp thế giới! Chuỗi Khóa học Hiện đại huyền thoại này cung cấp một nền tảng rõ ràng và đầy đủ trong việc nghiên cứu đàn piano, cho phép học viên tư duy và cảm nhận âm nhạc.

2.1.3.1. Những nội dung mới trong Quyển 2 giáo trình piano John Thompson (Easiest piano Course - Part Two)

Những ví dụ đầu tiên của quyển 2 giới thiệu qua về các nốt nhạc mới, về giá trị thời gian của chúng và các kiến thức cơ sở khác đã học trong quyển 1.

Chất liệu mới – (New material): Điều quan trọng nhất là việc gắn với sự thật rằng đó là việc giới thiệu các nốt nhạc mới, và tạo cho học sinh cơ hội chơi các ví dụ này qua yêu cầu chơi từng tay (tách tay).

Phần nhạc đệm – (Accompaniments): Phần nhạc đệm được giáo viên hoặc phụ huynh chơi và không chỉ tạo nên những ví dụ hoàn chỉnh về âm thanh mà còn là một sự giúp đỡ lớn lao trong việc hình thành tiết tấu, nhịp điệu tốt, đúng đắn trước khi học sinh chơi nó với sự thể hiện âm nhạc.

Những bài luyện ngón tay – (Finger Drills): Đặt trước mỗi ví dụ thường có ba bốn nhịp về luyện ngón, và năm nhịp về vị trí của ngón tay.

Các hợp âm – (Chords): Ở phần cuối của cuốn sách học đàn Piano này, có các hợp âm đơn giản bao gồm hai âm, ba âm sẽ được giới thiệu trong cả hình thức hợp âm chiều dọc và hợp âm chiều ngang (hợp âm rải).

2.1.3.2. Thống kê nội dung của quyển 2

Giáo trình piano quyển 2 của John Thompson về mặt kỹ thuật có những điểm khó hơn so với quyển 1. Về hoá biểu, các em sẽ được học thêm những thang âm có một dấu giáng như F dur và một dấu thăng như G dur, tất nhiên các em cũng được học các điệu thức thứ song song như d moll và e moll. Về mặt trường độ, các em cũng được làm quen với các nốt móc đơn bên cạnh những nốt đen, nốt trắng đã học.

2.2. Nội dung giáo trình John Thompson quyển 1 – 2 và phương pháp dạy học

2.2.1. Phần lý thuyết

Trong phần lý thuyết của quyển 1 và 2 giáo trình piano của John Thompson, chúng ta thấy xuất hiện các bài tập đọc nhạc, trong đó lần lượt có giới thiệu về khóa Sol và khóa Fa rồi đến các nốt nhạc theo thứ tự cao dần và thấp dần cùng thứ tự phím bấm (số ngón tay) trên đàn. Cũng theo thứ tự đi từ dễ đến khó, giáo trình quyển 1 và 2 này còn giới thiệu về một số nhịp như 2/4; 3/4 và 4/4 cùng các dấu lặng, dấu thăng (#), dấu giáng (b) và dấu bình...

Trong quyển 2, chúng ta còn thấy John Thompson đã giới thiệu một vấn đề quan trọng trong lý thuyết âm nhạc là điệu thức Sol trưởng (một dấu # và Fa trưởng (1 dấu b)).

2.2.2. Phần luyện tiết tấu điển hình

Sau phần giới thiệu về nhịp điệu ở bên trên (trong phần lý thuyết), John Thompson's đã giới thiệu về các dạng trường độ âm thanh điển hình như nốt tròn, nốt trắng, nốt đen và nốt móc đơn.

Điều quan trọng nhất là việc gắn với sự thật rằng đó là việc giới thiệu các nốt nhạc mới. và tạo cho học sinh cơ hội chơi các ví dụ này qua yêu cầu chơi từng tay (tách tay).

2.2.3. Các bài tác phẩm

Các bài tác phẩm trong quyển 1 và 2 giáo trình piano của John Thompson khá phong phú và đa dạng.

2.2.4. Các bài tập bổ trợ

Bên cạnh các tác phẩm nói trên, các bài tập bổ trợ trong quyển 1 và 2 giáo trình piano của John Thompson cũng khá phong phú và đa dạng. Tập 2 của giáo trình sẽ đi tiếp nối sau phần cuối của quyển 1. Sẽ xuất hiện các nốt nhạc mới, nhịp điệu mới và tiếp cận với những yêu cầu kỹ thuật điển tấu piano mới trong quyển 2.

2.2.5. Phần hoà tấu của học sinh với giáo viên hoặc phụ huynh học sinh

Phần nhạc đệm được giáo viên hoặc phụ huynh chơi và không chỉ tạo nên những ví dụ hoàn chỉnh về âm thanh mà còn là một sự giúp đỡ lớn lao trong việc hình thành tiết tấu, nhịp điệu tốt, đúng đắn trước khi học sinh chơi nó với sự thể hiện âm nhạc.

2.2.6. Các phần hát xen kẽ với chơi đàn

Đây là một hình thức học tập mới mẻ đối với các em, việc kết hợp phần hát xen kẽ với chơi đàn khiến các em thấy giờ học đàn piano trở nên gần gũi và kích thích niềm ham mê của các em đối với giờ học.

2.3. Kết hợp dạy học Giáo trình John Thompson với giáo trình khác

2.3.1. Kết hợp dạy học Giáo trình John Thompson với Methode Rose

Trong một số nghiên cứu trước đây về việc sử dụng giáo trình John Thompson, một số người đã tách giáo trình này với cuốn Methode Rose và không sử dụng cùng lúc trong việc dạy piano cho trẻ em.

Qua nghiên cứu, chúng tôi thấy có thể kết hợp hai giáo trình này trong việc dạy đàn piano cho trẻ em. Nội dung của giáo trình John Thompson, quyển 1 khá đơn giản, sẽ dễ gây sự nhàm chán cho các em, đặc biệt là các em học sinh có năng khiếu.

Trong *Giáo trình John Thompson quyển 1 – 2* và *Methode Rose*, (chương 2) của luận văn này, chúng tôi rất tán thành với quan điểm chia số học sinh của Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông là chia thành hai dạng:

-*Dạy đàn piano phổ cập*: chỉ dạy học *Giáo trình John Thompson quyển 1 – 2*.

-*Dạy đàn piano phổ cập nâng cao*: dạy học *Giáo trình John Thompson quyển 1 – 2* kết hợp với *Method Rose* và các tác phẩm chuyển biên từ dân ca và ca khúc thiếu nhi Việt Nam.

2.3.2. Kết hợp dạy học *Giáo trình John Thompson quyển 2* với các bài dân ca và ca khúc thiếu nhi Việt Nam

Bài “Thought the Woods” (trang 6 – II) và “The Trombone Player” (trang 7 – II) với bài Ca khúc “Ngày đầu tiên đi học” của Nguyễn Ngọc Thiệp – Thơ Viễn Phương và phần chuyển soạn của Trương Minh Hằng.

Có thể nói rằng, nét giai điệu trong bài “ Ngày đầu tiên đi học” khá phức tạp, nếu so sánh với giáo trình John Thompson quyển 1 – 2. Điều thứ nhất là âm vực của giai điệu được mở rộng hơn, tiết tấu cũng có sự thay đổi với những nốt móc đơn đi liên tục.

2.4. Thực nghiệm sư phạm

Để có thể hoàn thành tốt được chương trình Cao học về *Lý luận và phương pháp sư phạm âm nhạc*, việc thực nghiệm sư phạm là rất cần thiết nhằm minh chứng được kết quả ưu việt của việc dạy học các em theo lớp thực nghiệm theo giáo án mà luận văn đã đề ra so với lớp đối chứng khi các em vẫn được học theo phương pháp cũ.

2.4.1. Tiến hành thực nghiệm

2.4.1.1. Địa điểm thực nghiệm

Trung tâm VH TT & TT quận Hà Đông; địa chỉ tại 182 đường Quang Trung, Phường Quang Trung, quận Hà Đông, thành phố Hà Nội.

2.4.1.2. Thời gian thực nghiệm

Từ tháng 11/2020 đến hết tháng 1 năm 2021.

2.4.1.3. Đối tượng thực nghiệm:

- a) Giáo viên: Trương Minh Hằng
- b) Các học sinh:

1. Đoàn Minh Hưng; 2. Nguyễn Ngọc Khánh Huyền; 3. Thiều Sỹ Hưng; 4. Thiều Sỹ Bảo; 5. Nguyễn Hoàng Phúc; 6. Hồ Đức Anh; 7. Vũ Đức Minh; 8. Đặng Gia Hân; 9. Vũ Hoài An; 10. Nguyễn Tuệ Nhi; 11. Đỗ Mạnh Hùng; 12. Nguyễn Bảo Châu

Học sinh piano được chia thành 2 lớp:

- *Lớp thực nghiệm:*

Biểu 3:

T/t	Họ và tên	Tuổi	Thời gian học đàn
1	Đoàn Minh Hưng	5	4 Tháng
2	Nguyễn Ngọc Khánh Huyền	6	4 Tháng
3	Thiều Sỹ Hưng	4	4 Tháng
4	Thiều Sỹ Bảo	5	4 Tháng
5	Nguyễn Hoàng Phúc	6	4 Tháng
6	Đặng Gia Hân	5	4 Tháng

- *Lớp đối chứng:*

Biểu 4:

T/t	Họ và tên	Tuổi	Thời gian học đàn
1	Hồ Đức Anh	6	4 Tháng
2	Vũ Đức Minh	4	4 Tháng
3	Vũ Hoài An	5	4 Tháng
4	Nguyễn Tuệ Nhi	5	4 Tháng
5	Đỗ Mạnh Hùng	6	4 Tháng
6	Nguyễn Bảo Châu	5	4 Tháng

2.4.2. Giáo án thực nghiệm

Như ở phần đầu của luận văn, giáo án thực nghiệm cũng được xây dựng trên cơ sở Giáo trình John Thompson tập 1 và tập 2 kết hợp với Methode Rose và các bài dân ca, ca khúc thiếu nhi Việt Nam. Đặc biệt, chúng tôi rất quan tâm tới giáo án cho hai người đàn là học sinh và giáo viên hay phụ huynh học sinh.

2.4.3. Phân tích, đánh giá quá trình thực nghiệm và kết quả thực nghiệm

Qua thời gian 4 tháng thực nghiệm, chúng tôi đã đưa các bài và tác phẩm phù hợp với đối tượng học sinh từ 4-6 tuổi để tiến hành thực nghiệm. Các em đều có độ tuổi từ 4-6 tuổi, có khả năng tiếp thu, năng khiếu khác nhau. Sau quá trình thực nghiệm, chúng tôi đánh giá kết quả khảo sát bằng phương pháp sử dụng kết quả kiểm tra định kỳ từng tháng của học sinh để so sánh giữa lớp thực nghiệm và lớp đối chứng để rút ra kết luận.

Qua việc tiến hành thực nghiệm trong thời gian bốn tháng tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông, chúng tôi cho rằng Giáo trình John Thompson là một giáo trình dạy Piano có thể sử dụng tốt để phát triển năng lực chơi đàn piano của các em. Đặc biệt với đối tượng là học sinh từ 4-6 tuổi thì quyển 1 và quyển 2 của cuốn giáo trình này là vừa sức đối với các em. Quá trình thực nghiệm sư phạm cũng giúp chúng tôi khẳng định rằng sự kết hợp giữa giáo trình này với giáo trình Methode Rose cũng như các bài bản dân ca và ca khúc thiếu nhi (được tác giả luận văn mạnh dạn chuyển soạn) là rất có hiệu quả trong dạy học ở trung tâm. Những tác phẩm của Giáo trình John Thompson và Methode Rose tạo nên sự phát triển về kĩ thuật chơi đàn piano cho các em. Tuy nhiên, việc được tác giả luận văn mạnh dạn chuyển soạn các bài bản dân ca và ca khúc thiếu nhi mặc dù còn nhiều thiếu sót nhưng khiến giờ học thêm sinh động và tăng thêm sự yêu thích học đàn của các em.

Tiểu kết Chương 2

Trong Chương 2, chúng tôi đã tiến hành giới thiệu sơ lược về tiểu sử của John Thompson và điều đặc biệt sau đó là sự phân tích về cấu trúc của Giáo trình Piano John Thompson quyển 1 và quyển 2. Sự phân tích này sẽ giúp ích cho các bạn đồng nghiệp cũng như các bậc phụ huynh hiểu rõ hơn về tác giả và cách sắp xếp nội dung của giáo trình. Nếu như Giáo trình Piano John Thompson quyển I đi vào các vấn đề mang tính cơ bản để giúp cho các em học sinh có được nền móng về kỹ thuật đàn Piano thì trong Giáo trình Piano John Thompson quyển 2 có những vấn đề mới hơn nhằm mục đích nâng cao chất lượng kỹ thuật cho các em.

Trong phần phân tích nội dung của quyển 1 và 2 giáo trình piano của John Thompson trong phương pháp dạy học cho trẻ em ở Trung tâm của chương 2, chúng tôi đã nhấn mạnh về vấn đề lí thuyết âm nhạc và các kỹ năng diễn tấu trong đó có các dạng tiết tấu khác nhau. Tiếp đó là phần quan trọng trong chương 2 là phần dạy học tác phẩm chính và các bài tập hỗ trợ bổ ích khác. Việc kết hợp dạy học Giáo trình John Thompson với giáo trình khác như Methode Rose cũng như các bài bản dân ca và ca khúc thiếu nhi mới thực sự là giải pháp để nâng cao chất lượng dạy học Piano tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông.

Trong phần cuối của chương 2, việc thực nghiệm sư phạm là rất cần thiết nhằm minh chứng được kết quả ưu việt của việc dạy học các em theo lớp thực nghiệm theo giáo án mà luận văn đã đề ra so với lớp đối chứng khi các em vẫn được học theo phương pháp cũ. Việc xây dựng giáo án thực nghiệm cũng như tiến hành thực nghiệm trong thời gian 4 tháng tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông đã đánh giá những giải pháp đưa ra trong chương 2 là hợp lí và có tính hiệu quả trong thực tiễn.

KẾT LUẬN

Giáo trình John Thompson là một giáo trình dạy Piano tuy phổ biến ở nước ngoài nhưng vì một số lí do nên bộ giáo trình này chưa được khai thác tốt tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông nên còn gặp nhiều hạn chế khi sử dụng với đối tượng học sinh cụ thể. Có thể nói rằng nhu cầu của xã hội đối với việc học đàn Piano của các em từ 4 đến 6 tuổi ngày càng tăng.

Trong chương 1: Cơ sở lý luận và thực trạng, chúng tôi đã trình bày những khái niệm, thuật ngữ trong nội dung và phương pháp dạy piano cho trẻ em. Đồng thời cũng phân tích sâu về vai trò và ích lợi của việc dạy piano cho trẻ em. Sau những khái niệm chung, chúng tôi đi sâu trình bày về thực trạng dạy học piano cho trẻ em ở Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông.

Trong chương 2, trước khi đi sâu phân tích về giáo trình dạy học piano John Thompson quyển 1 và quyển 2, chúng ta cần nhắc lại tác dụng của việc dạy học piano đối với trẻ em từ 4 đến 6 tuổi. Học piano có thể giúp học sinh phát triển được khả năng linh hoạt của đôi bàn tay, kích thích sự tư duy của não bộ đồng thời rèn luyện được khả năng nhớ, tập trung, nâng cao sự tự tin. Chính vì vậy mà rất nhiều phụ huynh đã quan tâm và mong muốn con em mình tham gia bộ môn năng khiếu này.

Bằng việc phân tích những nội dung trong bộ giáo trình như lí thuyết, tác phẩm, tiết tấu, hoà tấu giữa giáo viên và học sinh và những bài tập bổ trợ trong quyển 1 và quyển 2 của giáo trình John Thompson. Chúng tôi nhận thấy rằng việc khai thác triệt để những nội dung trên một cách khoa học và sáng tạo sẽ giúp giáo viên nâng cao được chất lượng giảng dạy bộ môn Piano ở Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông qua bộ giáo trình John Thompson quyển 1 và quyển 2. Mặc dù trình độ có hạn nhưng tác

giả luận văn đã có những cố gắng trong việc phân tích về các vấn đề về lí luận và phương pháp dạy học âm nhạc. Đặc biệt, trong chương 2, chúng tôi đã phân tích sâu hơn về mối quan hệ tương tác trong dạy và học piano giữa giáo trình John Thompson quyển 1 và quyển 2 cùng giáo trình Methode Rose. Đây là sự phối hợp giữa việc nâng cao những bài tập kĩ thuật của Methode Rose và những tiểu phẩm được sử dụng trong giáo trình John Thompson quyển 1 và quyển 2.

Bên cạnh sự kết hợp giữa hai giáo trình quốc tế trên, mặc dù trình độ còn hạn chế nhưng tác giả luận văn đã thể nghiệm chuyên soạn những bài dân ca và ca khúc thiếu nhi cho đàn Piano khiến cho việc dạy học piano dù là chỉ ở một Trung tâm những vẫn “đậm đà bản sắc dân tộc” hơn. Qua quá trình thực nghiệm sư phạm tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông, chúng tôi phát hiện ra rằng chính những tác phẩm chuyên soạn các bài bản dân ca và bài hát thiếu nhi mặc dù chỉ là những thể nghiệm nhưng các em học sinh tỏ ra rất thích thú. Đặc biệt trong luận văn, tác giả còn thể nghiệm việc kết hợp những tác phẩm chuyên soạn các bài bản dân ca và bài hát thiếu nhi với các tiểu phẩm trong quyển 1 và quyển 2 giáo trình John Thompson.

Tóm lại, luận văn đi sâu vào việc phân tích nội dung của giáo trình John Thompson quyển 1 và quyển 2 để làm rõ tác dụng dạy học Piano của giáo trình này cùng với việc kết hợp với giáo trình Methode Rose. Tác giả luận văn đã thể nghiệm chuyên soạn những bài dân ca và ca khúc thiếu nhi cho đàn Piano kết hợp với các tác phẩm trong quyển 1 và quyển 2 của giáo trình John Thompson và điều này đã được chứng minh qua quá trình thực nghiệm dạy học piano tại trung tâm. Có thể nói rằng qua giáo án thực nghiệm cũng như qua kết quả thực nghiệm, biện pháp được đề xuất trong chương 2 của luận văn là rất có tác dụng trong việc

nâng cao chất lượng dạy học đàn piano tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông.

Khuyến nghị:

- Các giáo viên dạy Piano tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông cần nghiên cứu sâu về giáo trình John Thompson quyển 1 và quyển 2.

- Trung tâm cần tổ chức các buổi lên lớp tập thể cho các lớp dạy học Piano để các giáo viên có thể học tập lẫn nhau trong phương pháp dạy học giáo trình này.

- Trung tâm cần đầu tư kinh phí để mua giáo trình qua các tuyến tập nhạc và các tư liệu audio, video để phổ cập âm nhạc cho các em học sinh.

Nói tóm lại, việc bổ sung giáo trình John Thompson quyển 1 và quyển 2 vào chương trình dạy học Piano tại Trung tâm văn hoá thông tin và thể thao quận Hà Đông là điều cần thiết.